GİZLİ MARKUS İNCİLİ

Kudüs'ün güney cephesinde Rum Ortodoks Mar Saba manastırında 1958 de Morton Smith tarafından bulundu ve fotoğrafları alınarak 1973 yılında metin yorumlarıyla birlikte yayınlandı. Ancak paleograflar yazı stilinden bunun 17-19 yüzyıllardan kalabileceğini iddia ettiler. Tartışmalar devam etmektedir. Metin H. Merkel, Neutestamentliche Apogryphen, 89-92 den tercümedir.

(Metin)

Fragment. 1.

(II.23) Ve Bethanien'e geldiler. Ve orada kardeşi ölmüş bir kadın vardı. Ve geldi, İsa'nın önüne kapandı ve dedi: "Davudoğlu, bana merhamet et!"

Ama öğrenciler onu azarladılar. Ve (bunun üzerine) öfkeyle İsa onunla birlikte mezarın bulunduğu bahçeye gitti; ve o anda mezardan yüksek bir ses işitildi; ve İsa (mezara) yaklaştı ve mezar kapısının önündeki taşı yuvarlardı. Ve gencin bulunduğu yere girdi ve elini tuttu ve yukarı kaldırdı. Genç ona doğru baktı ve sevindi ve kendisinin yanında durması için, rica etmeye başladı. Ve onlar mezardan çıkarak, gencin evine gittiler; çünkü o zengindi. Ve altı gün sonrası için konuştu ve genç akşamleyin vücuduna sarılı bir (kefen) gömlekle geldi. Ve o genç onun yanında kaldı; İsa ona Tanrısal Devletin sırlarını öğretti. Ve oradan ayrıldı ve Ürdün'ün diğer sahiline geri döndü.

Fragment. 2

(II 14) O Yeriha'ya geldi. Ve orada İsa'nın sevdiği gencin kardeşleri, annesi ve Salome vardı ve İsa onları kabul etmedi.

Bilinmeyen İncil Parçaları

Eski Hıristiyan yazarların iktibas ve belgelerinden çok sayıda sahih kabul edilmeyen incillerin varlığı anlaşılıyor. Bazen bu eserlerden alıntılar yapılıyor, bazen de isimleri zikrediliyor. Kilise literatüründeki bazı verilerden kayıp incilin atfedildiği yazarın (mesela: Kerinth, Apelles, Bardesanes İncilleri gibi) gerçekten yaşayıp-yaşamadığı şüpheleri de ortaya çıkıyor.

Ancak eskiden isimleri bilinip kendileri bilinmeyen bazı İncillerin papirüs veya el yazma nüshaları asrımızda ortaya çıkmıştır, mesela Petrus ve Koptik Tomas İncili bunlardandır. Bunlar yanında papirüs parçalar halinde İncil parçalarına da rastlanır. 1885'ten beri Fayyum parçaları ve 1897'den sonra Oxyrhynchos papirüsleri bunlardandır. Bunları parçalar halinde müteakip metinler takip etmiştir. Haklarında çok sayıda inceleme ve araştırmalar yapılmıştır. Çoğu kez de herhangi bir İncil'e yamanmak istenmiştir. Günümüzde daha dikkatli davranılıyor. Şu veya bu İncil'e yamamadan veya uzaklaştırmadan, mevcut metinde ki problemler giderilmeye çalışılıyor. Aşağıda bir kaç önemli parça seçilmiş ve metin tashihiyle sunulmak istenmiştir. Tercümesini verdiğimiz metin W. Schneemelcher'den alınmıştır.

I. Oxyrhynchos Papirüsü 840

Aralık 1905 de Orta Mısır Oxyrhynchos da (bugünkü Behnesa'da) bir deri üzerine yazılmış kitap içinde iki tarafı incecik yazılı bir (8,5 x 7 cm.) varak bulundu. Muhtemelen 4./5. yy. da kullanılmış bir muska da olabilir. İlk 7 satırı, Hz. İsa'nın Kudüs'te yaptığı bir konuşmanın sonunu ihtiva ediyor ve öğrencilerini yanlış güven duygusuna karşı uyarıyor. İsa mabet avlusunda bir Ferisi Yüksek Rahibi ile tartışıyor ve öğrencilerini Yahudiler için öngörülen "Temiz Alana" girişteki taharet kaidelerinin terkiyle ilgili konularda uyarıyordu. Aynı hususlar Resmi İncillerden Mk. ,1 vd; Mt. 15,1 vd. ve Mt. 23,27 vd. vardır. Metin bunlara paralel

variantlardır. Bu sebeple Synoptik üsluptaki bilinmeyen bir İncilden söz edilir. Ancak şu da söylenmeli ki, eserin bütünlüğü ve muhtevası hakkında bir kanaat belirtmek, yaşını tespit etmek güçtür.

(Metin)

"Daha önce haksızlık yapan (?), her şeyi kurnazca düşünür. Ama kendinizi koruyun ki, size muhalif olanlar gibi olmayasınız. Çünkü insanlar arasında yaşayanlardan sadece kötülük yapanlar karşılığını bulacak değil, büyük işkencelere ve cezalara sabredenler de (mükafat bulacaktır).

Ve onları (öğrencileri) aldı, temiz alana götürdü ve mabet meydanını dolaştı. Ve Levi (?) isminde bir Ferisi baş rahibiyle karşılaştı ve o Kurtarıcıya (İsa'ya) dedi: Yıkanmadan özellikle öğrencilerine ayaklarını yıkatmadan bu temiz alana girme ve bu kutsal eşyalara bakma iznini sana kim verdi? (Sen ve öğrencilerin) temiz yerleri ve mabet meydanını kirletiyorsunuz, daha önce banyo yapmadan ve elbise değiştirmeden buraya kimse giremez, kutsal eşyaları seyredemez! (İsa) öğrencileriyle birlikte hemen durdu (ve cevap verdi): Sen de burada mabet meydanındasın. Sen temiz misin? O kişi ona dedi: Ben temizim. Davud havuzunda yıkandım ve bir merdivenden indim, diğerinden çıktım ve beyaz ve temiz elbiseler giydim, ve sonra da buraya geldim ve bu kutsal eşyaları ziyaret ediyorum. Bunun üzerine hidayetçi ona dedi: Siz körlere yazıklar olsun, siz kendinizi görmüyorsunuz! Sen köpek ve domuzların gece ve gündüz içinde yattıkları, dışarıdan dökülen bu sularda yıkandın, ve keselendin. Halbuki fahişeler ve zurnacılar da yağ sürünüyor, banyo yapıyor, keseleniyor ve sürmeler çekiyor ki, erkeklerin şehvetini tahrik etsinler diye; ama içleri (her türlü) akreplerle ve kötülüklerle dolu. Fakat senin bahsettiğin ben ve (talebelerim o havuzda) banyo yapmasak da, bize hayat veren suda yıkandık, [...] (havuza) inenlere de, [...] (havuzdan çıkanlara da) yazıklar olsun.

2. Egerton Papirüsü 2

Egerton Papirüsü 2 (=P. London Christ. 1) ilk defa 1935 de H.I. Bell ve T.C. Skeat tarafından tahkik edilmiştir. İki varak ve bir üçüncüsünün kalıntısıdır. Yaklaşık M.S. 150 yılları öncesinden kaldığı tahmin edilir. Kesin tarihlendirmede güçlükler vardır. Metin değerlendirilmesinde özellikle Resmî İncillerden Yohanna İnciliyle ilişki kurulur.

Metin, H.I. Bell-T.C. Skeat, Fragments of an Unknown Gospel, London 1935; The New Gospel Fragments, London 1935. W.Schneemelcher, s.82-84'den tercüme edilmiştir.

V^a. 1^a

(I) ... Şeriat bilenler, şeriatı çiğneyen herkesi (cezalandırır, ama beni değil!) [...] Ne yapıyorsa, onun yaptığı gibidir. Halkın başına (reisine) döndü, şu sözleri söyledi: " (Siz) içinde hayat bulduğunuzu düşündüğünüz yazıları araştırıyorsunuz, (ama) onlar bana şahitlik ediyorlar. Siz ise (sizi) babama şikayet için geldiğimi düşünmüyorsunuz! Sizin ümitlerinizi bağladığınız Musa'ya (sizi) şikayet edecek biri burada" Bunun üzerine onlar dediler: " Biz Musa'nın Tanrıyla konuştuğunu biliyoruz. Fakat (senin nereden geldiğini) bilmiyoruz". (Bunun üzerine) İsa cevap verdi ve onlara dedi: "Şimdi (sizin) imansızlığınıza karşı, inandığınız tarafından şikayet yapıldı. Çünkü (siz Musa'ya inansaydınız), (bana da) inanırdınız; çünkü babalarınıza [...] şeyler bana da (yazıldı).

V^a 1^b

"... Onu (recm etmek için) taşları birlikte (taşıdılar). Ve onu tutuklamak ve kalabalık içine sevk etmek için, büyükler (üst makamlardakiler) ellerini onun üzerine koydular. Fakat onun sevkiyat saati henüz gelmediği için, onu tutuklayamadılar". Fakat kendisi, Efendi (ellerini) onlardan çekti ve uzaklaştı.

(II) Ve gör ki, bir kötürüm (ona) yaklaştı ve dedi: "Etrafta kötürümlerle dolaşan ve onlarla birlikte (yemek) yiyen Üstat İsa, ben de (kötürüm) oldum. Şimdi istersen, ben de temiz olayım. Üstat

(dedi): "Hemen temiz olmanı istiyorum". (Ve sağlık bulan) kötürüm ondan uzaklaşırken İsa ona dedi: "Git ve kendini (rahiplere) göster ve (Musa'nın dediği) gibi temizliğini yap ve bundan sonra günah işleme..."

V[a.] 2[b]

(III) "... Onu denemek ve yoklamak için ona geldiler (ve dediler): "Üstat İsa, senin (Allah'tan) geldiğini biliyoruz; çünkü ne yapsan bütün peygamberleri aşan bir delil getiriyorsun. (Öyleyse söyle) bize: Kralların zorla koyduğu vergiyi vermemek caiz midir? Ondan kurtulmaya çalışalım mı? Çalışmayalım mı? İsa onların niyetini anladı, (alayla) gülümsedi ve onlara dedi: "Söylediğimi yapmayacak olmanıza rağmen, dilinizle bana niçin Üstat diyorsunuz?" Bu hususta daha önce Yezaya size söyledi: "Bu (halk) diliyle bana saygı gösterir, fakat kalben benden uzaktır. İnsan sözlerini öğretirler".

V[a.] 2[a]

(IV) (Buğday tanesi) ... yere düştü ... üzeri toprakla örtüldü ve görünmez oldu ... (mahsulün) doluluğu taşınamaz (oldu)? Onun o an ki yokluğunda İsa Ürdün Nehri boyunca yola koyuldu, sağ eliyle (suyu) avuçladı, ... doldurdu ve ... üzerine serpti. Ve sonra ... su ... ve onların gözü önünde ... mahsul ... çok ... sevindirici oldu.

3. Oxyrhynchos Papirüsü 1224

Aynı şekilde yazı şeklinden 3. yy'ın başlarından kaldığı anlaşılan bir papirüs kitabın kalıntıları (Ox. Pap. 1224= Ox. Pap. X,1914) B.P. Grenfell ve A.S. Hunt tarafından yayınlanmıştır. Varakların sonradan numaralandığı halen fark edilmektedir. Varaklar zamanın tahribatından dolayı kısmen okunabilmektedir. Gerçekten bir İncil parçası olup olmadığı da tartışmaya açıktır. Metin W.Schneemelcher, 85-86, dan alınmıştır.

Fakat yazı bilginleri ve Farisiler ve rahipler, onu (günahkarlarla birlikte sofrada oturduğunu görünce, öfkelendiler.

Ancak İsa dinledi (ve dedi): sağlıklıların hekime (ihtiyacı yoktur).

Ve düşmanlarınız için (de) dua edin, çünkü size karşı olmayan, sizin için sayılır.

Bu gün kim uzaksa - yarın size yakın olacak.......................................

....

4. Kahire Papirüsü (Papyrus Cairensis) 10735

Yine 6. Veya 7. yy'dan kaldığı tahmin edilen bazı bilinmeyen İncil parçaları Kahire müzesi Nr. 10735 te kayıtlıdır. Uzmanların üzerinde yaptığı çalışmanın tercümesi aşağıdadır. Metin Schneemelcher, 86-87 dendir.

"Rabbin meleği dedi: Yusuf, ayağa kalk, karın Meryem'i al ve Mısır'a kaç! ....

Her bir hediye ve eğer [...] onun dostları... Kralın

...."

"...Sana izah edilmeli. Fakat büyük yönetici genç kadına dedi: Bak Elizabet, senin akrabaların aynı şekilde kabul ettiler, (ve) altıncı ay onlara göre verimsiz olarak adlandırılır.

Altıncıda, yani (Thoth ayında, anne) Yahya'ya hamile kaldı.

Daha önce büyük yönetici, Rabb öncesinde gelen Yahya'ya haber vermesi gerekirdi ...

5. Fayyum Fragmenti

G. Bickel 1885 te, Viyanalı Erzherzog Reiner'in papirüs koleksiyonu içinde 3. yy'dan kalma bir fragment (deri sayfa) buldu ve bunun Snoptik İncillerin bir ön basamağı olduğunu zannetti. Daha sonraları yazı hakkında çeşitli hipotezler ileri sürüldü:

Metin

Yemekten sonra geleneğe göre (?) hitabette bulundu: Hepiniz bu gece, yazıldığı gibi, bir tepkide bulunacaksınız: Ben şikayet edileceğim, çoban ve sürüsü dağıtılacak. Petrus ve her biri ise, ben değilim dedi: (Bunun üzerine) İsa dedi: Horoz iki kere ötmeden önce, sen beni bugün üç defa yalanlayacaksın."

6. Strassburg Koptik Papirüsü

1899 da Strassburg Eyalet ve Üniversite kütüphanesinin gelen 5. veya 6. Yy. kalma papirüsler arasında Apokrif İncil kalıntılarından iki yaprak bulunduğu fark edildi. Üzerlerinde uzmanlar çalıştı ve çeşitli teoriler ileri sürüldü.

I

Kopt. 5 (önsayfa)

" Onun misafirperverliği görülecek.

Ve yiyeceklerle övülecek, çünkü ... pek çok ... amin. Şimdi bana (güç) ver, ey Baba

onunla (dünyaya) tahammül edebileyim. Amin. (Ben) devlet tacını aldım [...] onun tacı ki, ... (?) bilinmeme aşağılığında küçük görüldü. Ben kral oldum [...] baba. Sen bana her şeyi veresin. (Amin) onunla (son) düşman yok edilecek? (Mesih) ile, Amin. Onunla ölüm övendiresi (yok edilecek).

Doğanlar. Amin. Hakimiyet kime aittir? Oğula aittir. Amin. Her şey kiminle oldu?

....

Kopt 6 (Önsayfa)

(...) Ben her şeyimi açıklayayım, ihtişam ve bütün gücümü

ve havariliğinizin sırrını size

göstereyim....

....

......................dağda.................

Kopt. 5 (arka sayfa)

(İsa) babasına olan tüm teşekkürlerini sona erdirmişti ki, bize döndü ve dedi:

Sizden alınacağım

Saat yakın.

Ruh istekli,

fakat beden zayıf.

Şimdi (kalınız) ve (beni)

gözetiniz!

Fakat biz havariler

ağladık, (ona) dedik:

.... (oğul)

Tanrı ....

Kendisi ....

Cevap verdi ve dedi:

(Bedenin) imhasından

korkmayınız, daha

çok....

(Karanlığın ?) gücünden (korkunuz)!

Benim dediklerimi düşünün:

Beni takip ederseniz, siz de takip edileceksiniz ... . Ben dünyaya

(Galip geldiğim ... için sevinin ....

(2-3 satırlar eksik)

Sayfa 157 (arka sayfa)

Gözlerimiz her yere nüfuz etti,

Onun Uluhiyetinin ihtişamını ve hakimiyetinin tüm ihtişamını seyrettik.

O (bize) havarilik gücünü giydirdi